

europese conventie

DE VOORZITTER

**MONDELING VERSLAG
AAN DE EUROPESE RAAD VAN THESSALONIKI
DOOR**

**V. GISCARD d'ESTAING
VOORZITTER VAN DE EUROPESE CONVENTIE**

Θεσσαλονίκη, 20 juni 2003

Kyrie Proedre,

Dames en heren leden van de Europese Raad,

Overeenkomstig de Verklaring van Laken heb ik u sinds de Europese Raad van Sevilla een jaar geleden op elke bijeenkomst van de Europese Raad mondeling verslag uitgebracht over de stand van de werkzaamheden van de Conventie over de toekomst van Europa.

Vandaag bied ik u het eindresultaat van onze werkzaamheden aan.

Ik ben blij u een document zonder tekstvarianten te kunnen voorleggen, één document met het ontwerp van een Constitutioneel Verdrag voor Europa, volgens de wens die de Conventieleden vanaf de aanvang van hun werkzaamheden te kennen hebben gegeven.

Tijdens onze laatste plenaire zitting op 13 juni is dat document met een ruime consensus goedgekeurd.

Vijf Conventieleden hadden evenwel liever een Eurosceptische benadering gewild. De Conventie heeft hen daarin niet gevolgd. Ik heb u, mijnheer de voorzitter, hun verslag overhandigd.

Inhoudelijk gezien is het document van de Conventie een belangrijke stap voorwaarts in de Europese constructie; het verschaft een stevige grondslag voor het functioneren van het uitgebreide Europa van de 21e eeuw.

Reeds bij de aanvang van onze werkzaamheden, op 27 februari 2002, waren wij ons ervan bewust dat onze aanbevelingen slechts gewicht in de schaal zouden werpen, slechts gezag zouden hebben indien wij erin zouden slagen een ruime consensus te bereiken over een gezamenlijke ontwerp-tekst.

De Conventie is daarin geslaagd, en daarmee maken onze voorstellen de weg vrij naar een Grondwet voor Europa.

o
o o

Om tot dat resultaat te komen heeft de Conventie hard gewerkt. De Conventie in haar geheel, maar ook ieder individueel lid. Ik bedank hen hartelijk voor hun inzet, zonder welke geen vooruitgang mogelijk was geweest.

De Conventie heeft 48 dagen vergaderd in plenaire zitting. Alle elf werkgroepen hebben verscheidene maanden vergaderd en hun resultaten in plenaire zitting gepresenteerd. Het Praesidium heeft gepoogd een stevige en constructieve grondslag te verschaffen voor de debatten tijdens de plenaire zitting.

Het werd in zijn taak bijgestaan door de equipe van het secretariaat die buitengewoon briljant en competent, en trouw aan haar Europese overtuigingen was.

Ik zou hier graag, in aanwezigheid van u allen, een bijzonder woord van dank willen richten tot de twee vice-voorzitters, Giuliano Amato en Jean-Luc Dehaene. Hun persoonlijke bijdrage was van doorslaggevend belang voor de kwaliteit en het succes van onze werkzaamheden.

Tot slot zou ik de voorzitter van het Europees Parlement, Pat Cox, en zijn diensten willen bedanken voor de bijzondere gastvrijheid en hoffelijkheid waarmee zij hun lokalen voor de debatten van onze Conventie ter beschikking hebben gesteld.

o
o   o

Het ontwerp dat voor u ligt, vervangt de cumulatieve verdragsteksten van vijftig jaar door één nieuw Constitutioneel Verdrag. Ik moge u eraan herinneren dat deze fusie van de Europese verdragen bij de aanvang van onze werkzaamheden een onhaalbare kaart leek.

Het ontwerp bevat vier delen, die, zoals het hoort, worden voorafgegaan door een preambule:

- het eerste deel is het eigenlijke constitutionele gedeelte. Het bevat een omschrijving, in zestig artikelen, van de Unie, haar waarden, haar doelstellingen en de verdeling van de bevoegdheden tussen de lidstaten en de Unie; dit deel

gaat over de instellingen, de instrumenten voor het optreden, het financiële kader en de bepalingen betreffende het lidmaatschap van de Unie.

- het tweede deel bevat het Handvest van de Grondrechten, een onontbeerlijk bestanddeel van iedere constitutionele tekst, die aldus rechtskracht krijgt. Men kan stellen dat de burgers van Europa de burgers met de meest uitgebreide rechten ter wereld zullen zijn.
- In het derde deel zijn de bepalingen betreffende de beleidsterreinen van de Unie samengebracht. In dat deel moeten nog enkele kleine aanpassingen worden aangebracht. De Conventie zal deze taak vóór 10 juli afwerken.
- Het vierde deel bevat de gebruikelijke slotbepalingen.

o
o   o

Met dit ontwerp wordt tegemoetgekomen aan twee sterke wensen die naar voren komen in het mandaat dat ons te Nice en te Laken is verleend: het Europees bestel duidelijker en eenvoudiger maken, en nieuwe instrumenten creëren voor meer Europa, volgens het motto van de Europese Raad van Sevilla, zulks om te voorzien in de behoeften inzake veiligheid en rechtvaardigheid en een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, waaraan tot dusver gestalte is gegeven in de drie pijlers van Maastricht en Amsterdam.

Om tegemoet te komen aan de eerste wens stellen wij voor het Europese bestel aanzienlijk te verbeteren door:

- een duidelijke en vaste afbakening van de bevoegdheden tussen de Unie en de lidstaten. Voortaan zal men weten wie wat doet in Europa. De bevoegdheden worden ingedeeld in exclusieve bevoegdheden van de Unie, gedeelde bevoegdheden van de Unie en de lidstaten en gebieden voor ondersteunend optreden, die gemeenschappelijk of coördinerend optreden mogelijk maken, maar geen maatregelen tot harmonisatie van de wetgeving van de lidstaten. En deze bevoegdheden zouden slechts kunnen worden gewijzigd door een herziening van de Grondwet zelf, zonder gevaar voor sluipende verschuivingen;
- de invoering van een mechanisme van toezicht op de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel, waarbij voor het eerst de nationale parlementen rechtstreeks worden betrokken. Deze zullen in staat zijn om de Europese instellingen, maar ook hun eigen regeringen publiekelijk te attenderen op voorstellen die niet lijken te stroken met het subsidiariteitsbeginsel. De nationale parlementen zouden de bevoegdheid krijgen om na afloop van een procedure beroep in te stellen bij het Hof van Justitie;

- een vereenvoudiging van de instrumenten waarover de Unie beschikt om op te treden, waarbij het aantal wordt teruggebracht van vijftien tot zes, en invoering van een algemene regel volgens welke de "Europese wetten en Europese kaderwetten" worden aangenomen door een gezamenlijke stemming van het Europees Parlement en de Raad van ministers, volgens procedures die vergelijkbaar zijn met die van de lidstaten;
- het verlenen van één rechtspersoonlijkheid aan de Unie;
- de opheffing van de driepijlerstructuur, die een bron is van verwarring en van overlapping van bevoegdheden. De instellingen van de Unie zullen één enkele structuur hebben, ongeacht het betrokken actieterrein. Enkel de procedures zullen, hetgeen normaal is, aangepast zijn aan de specifieke kenmerken van de behandelde onderwerpen;
- eenvoudiger terminologie; richtlijnen en verordeningen, bijvoorbeeld, heten voortaan Europese wetten en Europese kaderwetten. Deze maatregelen moeten de leesbaarheid van het Europese project ten goede

komen, en wij stellen nieuwe bepalingen voor aangaande transparantie, participerende democratie en dialoog met de civiele samenleving.

- Om tegemoet te komen aan de tweede wens stellen wij voor te zorgen voor meer Europa op belangrijke terreinen waarop onze medeburgers hoge verwachtingen koesteren; deze principiële koers is overigens al uitgezet in de Verdragen van Maastricht en Amsterdam:
  - de bepalingen in de ontwerp-Grondwet betreffen in de eerste plaats de omschrijving van de middelen en methodes om de Europese Unie tot een echte ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid te maken. Dat is een fundamentele hervorming die door de burger wordt verwacht. De nauwkeurige definitie van het begrip "ernstige en grensoverschrijdende criminaliteit" verschaft een rechtsgrondslag voor een communautair optreden, aangevuld met een op wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen steunende samenwerkingsregeling, alsook de ontwikkeling van het optreden van Europol en Eurojust. Aldus zal Europa uit het oogpunt van de burger beschikken over twee elementen waarop het gemeenschappelijke leven van de volkeren steunt: de munt en het justitiële bestel;

- de instelling, op het gebied van het buitenlands beleid, van de functie van minister van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie; deze wordt benoemd door de Europese Raad waaraan hij verantwoording schuldig is, en zou tegelijkertijd voorzitter van de Raad van ministers van Buitenlandse Zaken en vice-voorzitter van de Commissie zijn, zodat hij het diplomatieke optreden en het ontwikkelingsbeleid op elkaar kan afstemmen;
- de oprichting, op het gebied van de Europese defensie, van een Europees bureau voor bewapening, onderzoek en militaire vermogens, alsmede het creëren van specifieke mogelijkheden voor samenwerking tussen lidstaten die verder willen gaan op dit gebied;
- de verbetering, op het belangrijke gebied van het economisch bestuur van de procedures voor coördinatie tussen de lidstaten, de erkenning van de specifieke rol van de Commissie om de aandacht te vestigen op de discrepanties tussen het economisch beleid en de tekorten van de lidstaten enerzijds, en de gezamenlijk vastgestelde normen anderzijds. In de Grondwet is voorts een bijzondere rol weggelegd voor de lidstaten van de Eurogroep, die onderling bijkomende maatregelen kunnen afspreken om hun economisch en budgettair beleid beter op elkaar af te stemmen.

*
*   *

Tevens hebben wij lang nagedacht over een organisatorisch model dat beter is toegesneden op de noden van een Unie die wordt uitgebreid van vijftien naar vijfentwintig lidstaten.

In de loop van de debatten zijn de extreme oplossingen geleidelijk terzijde geschoven. De idee van een Europese federale eenheidsstaat die op lange termijn de identiteit van de lidstaten zou uitwissen en die bij het begin van de werkzaamheden nog enkele pleitbezorgers had, is geleidelijk aan van tafel verdwenen omdat zij niet aangepast is aan de structuur van het nieuwe Europa. Ook de idee om Europa te degraderen tot een soort Confederatie "van vruchten en inkomsten", door haar de instrumenten die zij nodig heeft, te ontfemen, is vrijwel met eenparigheid van stemmen verworpen.

Tot slot van ons debat hebben wij de tweeledige aard van het Europese bestel erkend. In onze definitie van de Europese Unie in artikel 1 van de Grondwet komt die tweeledige aard overigens tot uiting:

"Bij deze Grondwet, die geïnspireerd wordt door de wil van de burgers en de staten van Europa om aan hun gemeenschappelijke toekomst op te bouwen, wordt een Unie ingesteld waaraan de lidstaten bevoegdheden verlenen om hun gemeenschappelijke doelstellingen te bereiken. De Unie coördineert het beleid van de lidstaten dat gericht is op het bereiken van die doelstellingen en oefent op communautaire wijze de bevoegdheden uit die de lidstaten aan haar overdragen."

Die tweeledige aard komt op specifieke wijze tot uiting in de institutionele driehoek die door de grondleggers van de Unie tijdens de jaren vijftig is gecreëerd. Tijdens de hele duur van onze werkzaamheden hebben wij ernaar gestreefd het fundamentele evenwicht tussen de drie samenstellende delen te vrijwaren en te handhaven, door alle voorstellen die dat evenwicht op de een of andere wijze zouden verstaan, te verwerpen. Ons voorstel bestaat erin elke zijde van die driehoek te vernieuwen en te versterken, zonder hun onderling evenwicht te verstoren.

Het institutionele stelsel van de Europese Unie zal dan ook een origineel karakter vertonen, dat wars is van alle versimpelingen die het stelsel onrecht aandoen, en waarin die tweeledige aard, namelijk een Unie van volkeren en een Unie van staten, tot uiting komt.

*

*   *

Ik zal de presentatie van de oplossingen die wij voorstaan, vergezeld laten gaan van enkele commentaren om de motivering die eraan ten grondslag ligt, duidelijk te maken.

Voor het Europees Parlement, de grote winnaar in onze Grondwet, wordt de nieuwe wetgevingsprocedure met het Europees Parlement als medewetgever, de algemene regel. Vandaag heeft het Europees Parlement medebeslissingsrecht op 37 gebieden. Dat aantal wordt nu verhoogd tot ongeveer 80. In de toekomst zullen de belangrijkste beleidsterreinen van de Unie onder de wetgevingsprocedure vallen, gekoppeld aan stemmingen met een gekwalificeerde meerderheid in de Raad.

De lijst met uitzonderingen op deze regel blijft beperkt tot een twaalfstal beleidsterreinen, die ofwel van invloed zijn op het grondwettelijke stelsel van de lidstaten (zoals het Europese burgerschap), ofwel bijzonder gevoelig liggen in verscheidene lidstaten omdat deze ervan uitgaan dat zij deel uitmaken van het "nationale pact" over de lastenverdeling of over de organisatie van de solidariteit (zoals het belastingstelsel, bepaalde aspecten van het sociaal beleid of het milieubeleid). Ook in het kader van de begrotingsprocedure worden de bevoegdheden van het Europees Parlement aanzienlijk uitgebreid.

De samenstelling van het Europees Parlement zal na de volgende verkiezingen in 2004 sporen met de, zij het licht gewijzigde, cijfers uit het Verdrag van Nice, teneinde in voorkomend geval het hoofd te kunnen bieden aan de gevolgen van de toetreding van Bulgarije en Roemenië tot de Unie. Het lijkt immers uitgesloten dat het constitutioneel verdrag vóór de verkiezingen voor het Europees Parlement in werking kan treden.

Voor de daaropvolgende fase bepaalt de Grondwet dat de samenstelling van het Parlement moet worden vastgesteld volgens een proportioneel degressieve regel, met minstens 4 afgevaardigden per lidstaat. Dat cijfer stemt overeen met het cijfer dat het Europees Parlement al tweemaal heeft goedgekeurd, alsmede met het voorstel van de Commissie. De Europese Raad zal met eenparigheid van stemmen en op voorstel van het Parlement, vóór de verkiezingen van 2009 de nadere regels voor de toepassing van deze voorschriften en het definitieve ledental van het Parlement vaststellen. Sommige Conventieleden wensten dat aantal te beperken, zodat het ledental beter zou

aansluiten bij de bestaande normen op dit gebied, en de uitoefening van de wetgevende functie makkelijker zou worden. Over dit vraagstuk zal de Europese Raad in de toekomst een standpunt moeten innemen.

Wat de nationale parlementen betreft, wil ik hier de nadruk leggen op de uitmuntende bijdrage van hun vertegenwoordigers aan de opstelling van de Europese grondwet. Twee protocollen voorzien in een meer actieve rol van de nationale parlementen in het leven van de Unie. Ik blijf ervan overtuigd dat deze samenwerking tussen nationale parlementsleden en de leden van het Europees Parlement op regelmatige basis zal moeten worden georganiseerd indien we op termijn wensen te komen tot een "*Europees politiek electoraat*", de eerste stap op de weg naar een echt Europees "demos".

Voorts worden de samenstelling en de rol van de Europese Raad omschreven in de lijn van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Voor mij persoonlijk, en ik heb vier maal het privilege genoten deel te kunnen nemen aan uw werkzaamheden, zou het niet realistisch zijn het bestaan en de rol van de Europese Raad te negeren. Voor alle duidelijkheid: zonder een bevredigende werking van de Europese Raad, is er voor de uitgebreide Unie geen vooruitgang mogelijk.

Om de continuïteit en de efficiëntie van de werkzaamheden van de Raad te verzekeren, wordt in de Grondwet voorgesteld dat de Raad zijn voorzitter kiest voor een periode van tweeëneenhalf jaar, die eenmaal kan worden verlengd. De taken van de voorzitter zullen niet verschillen van de huidige taken van een voorzitter, maar zij zullen gedurende een langere termijn worden vervuld en omschreven zijn in de Grondwet. De voorzitter zit de besprekingen van de Europese Raad voor en stimuleert de besprekingen, zoals de heren Aznar, Rasmussen en Simitis op voortreffelijke wijze hebben gedaan, en zoals de heer Berlusconi weldra zal doen,

maar zijn taken zullen worden uitgebreid met de voorbereiding en de continuïteit van de toekomstige bijeenkomsten, in samenwerking met de Commissie en de Raad Algemene Zaken. Hij zal er ten slotte ook nog naar streven de samenhang en de consensus binnen uw Raad, die is uitgebreid tot vijftientig lidstaten, te bevorderen.

Wat de Raad van ministers betreft, stelt de Grondwet voor de Raad te structureren rond twee grote Raadsformaties: de Raad Buitenlandse Zaken en de Raad Algemene Zaken en Wetgeving.

Laatstgenoemde Raadsformatie wordt de spil van de Raad van ministers, die zorgt voor de samenhang en grote lijnen van de Raadswerkzaamheden, die thans verspreid zijn over te veel gespecialiseerde Raadsformaties, waarvan u het aantal inmiddels zelf al hebt beperkt.

De Raad Buitenlandse Zaken werkt het extern beleid van de Unie uit volgens de door de Europese Raad bepaalde strategische lijnen en wordt voorgezeten door de minister van Buitenlandse Zaken van de Unie.

De Europese Raad besluit in welke gespecialiseerde formaties de Raad bijeenkomt, behalve voor wat betreft de Raad van de Eurogroep, waarvoor in de Grondwet in een speciaal protocol is voorzien. Het voorzitterschap van deze gespecialiseerde Raadsformaties wordt op basis van een toerbeurtsysteem op voet van gelijkheid uitgeoefend voor perioden van ten minste één jaar. De regels voor het toerbeurtsysteem worden vastgesteld door de Europese Raad. Ik kom zo dadelijk nog terug op het belangrijke vraagstuk van dat toerbeurtsysteem.

De definitie van de gekwaliceerde meerderheid bij stemmingen in de Europese Raad of de Raad van ministers is door de Conventie uitgebreid besproken. De Conventie heeft uiteindelijk geopteerd voor een eenvoudige, democratische en voor de publieke opinie vlot leesbare regel: onder gekwalificeerde meerderheid wordt verstaan, de meerderheid van de lidstaten welke tevens ten minste drievijfde van de bevolking van de Unie vertegenwoordigt.

Die meerderheid verschilt van die welke voortvloeit uit de toepassing van de in het Verdrag van Nice opgenomen tabel. De Conventie was evenwel van mening dat een tabel die bij elke uitbreiding dient te worden herzien, niet bruikbaar is als grondslag voor een permanente grondwettelijke bepaling. Daarom is geopteerd voor een dubbele meerderheid, namelijk een meerderheid van lidstaten en een meerderheid van burgers.

Deze bepaling wordt op 1 november 2009 van kracht, na de verkiezingen van het Europees Parlement in het voorjaar van 2009 en na de installatie van de Commissie nieuwe stijl, zodat die drie evenementen gelijktijdig plaatsvinden.

Zo kom ik tot de Europese Commissie.

De Conventie heeft willen terugkeren naar de oorspronkelijke opvatting over de Europese Commissie, namelijk die van een beperkt college op hoog niveau, dat is belast met het bepalen en de uitwerking van het Europese algemeen belang. De Commissie zal ruimere bevoegdheden krijgen op het gebied van justitie en binnenlandse zaken en meer bevoegdheden op het gebied van de coördinatie van het economisch beleid. Het monopolie van de Commissie wat betreft het initiatiefrecht op wetgevend gebied, wordt bevestigd. Ook heeft de Commissie het initiatiefrecht op het gebied van de jaarlijkse en meerjarige programmering.

De Commissievoorzitter krijgt meer gezag en meer legitimiteit, aangezien hij zal worden gekozen door het Europees Parlement en vervolgens zelf uit de lijst van de door de lidstaten voorgestelde 75 kandidaten - van beide geslachten - de Europese Commissarissen kan kiezen.

Wat betreft de samenstelling van het College van Europese Commissarissen heeft de Conventie gekozen voor het door de gewezen Commissievoorzitters aanbevolen maximumaantal waarmee nog het collegiale karakter bewaard kan blijven en de twaalf functies kunnen worden uitgevoerd die aan de Commissie zijn toevertrouwd, zijnde 15 leden in totaal, waaronder de voorzitter van de Commissie en de Minister van Buitenlandse Zaken, die optreedt als vice-voorzitter van de Commissie.

De Conventie moest een antwoord vinden op twee vragen: de ene vraag had betrekking op de vertegenwoordiging van alle lidstaten in de Commissie, de andere op het gelijkheidsbeginsel in het kader van het toerbeurtsysteem voor de Europese Commissarissen.

Met betrekking tot het eerste punt heeft de Conventie rekening gehouden met de legitieme wens van de nieuwe lidstaten, dat de in het Toetredingsverdrag opgenomen regeling niet al vanaf het begin zou worden gewijzigd. Daarom gaat de nieuwe regeling betreffende het college van Commissarissen pas in voor de nieuwe Commissie van 2009.

Nadien zou de Europese Commissie worden vervolledigd met de benoeming van commissarissen zonder stemrecht, die worden gekozen volgens dezelfde criteria als de leden van het college en afkomstig zijn uit alle lidstaten die niet zijn vertegenwoordigd in het college.

In dit verband rijst het probleem van de toerbeurt met betrekking tot de Europese commissarissen die lid zijn van het college. Sinds het Verdrag van Rome is de taak van het college geweest het gemeenschappelijk Europees belang te verdedigen, en niet de belangen van de lidstaten. Het enige ware criterium voor de selectie zou gebaseerd moeten zijn op de bekwaamheid en de inzet voor de Europese zaak; etnische overwegingen zouden daarbij geen rol mogen spelen. Maar de cultuur die recent is gegroeid, gaat in de richting van een gelijke toegang van alle lidstaten tot de Commissie. Om daaraan tegemoet te komen is in de Grondwet het beginsel opgenomen van een "toerbeurtsysteem op voet van gelijkheid" voor de Europese

Commissarissen, temeer daar deze bepaling ook uitdrukkelijk is opgenomen in het Verdrag van Nice als regel voor de toekomst.

Deze keuze voor een toerbeurtsysteem op voet van gelijkheid doet wel een probleem rijzen, omdat zij geen rekening houdt met de verschillen aan middelen en in bevolkingscijfers tussen de lidstaten en zou kunnen leiden tot een college van Europese Commissarissen waarvan de legitimiteit zou worden betwist, wat het morele gezag van de Commissie zou aantasten.

Daarom hebben wij in de Grondwet conform het Verdrag van Nice de bepaling opgenomen dat de Europese Raad de besluiten kan nemen die nodig zijn om ervoor te zorgen dat de samenstelling van het college te allen tijde in voldoende mate de demografische en geografische diversiteit van alle lidstaten van de Unie weerspiegelt.

Dat zal dus één van de verantwoordelijkheden vormen van de Europese Raad voor het decennium vanaf 2010. De uitoefening daarvan zal worden vergemakkelijkt door het feit dat alle lidstaten tegen die tijd aan den lijve hebben ondervonden hoe moeilijk het is om een Commissie van vijftientwintig leden efficiënt te laten opereren.

o
o o

Mijnheer de voorzitter,

Dames en heren,

De tekst die ik u wil voorleggen is het resultaat van een collectieve inspanning van zestien maanden.

Het is één tekst, die een samenhangend geheel vormt, zonder tekstvarianten.

Velen achtten dit resultaat onhaalbaar. Maar wij zijn er toch in geslaagd het te bereiken omdat iedereen bereid was te erkennen dat zijn voorkeursoplossing niet noodzakelijk aanvaardbaar was voor anderen.

Ons voorstel is ambitieus, in die zin dat het verder gaat dan wat iedereen haalbaar achtte.

Dit ontwerp van grondwettelijk verdrag vormt een hecht doortimmerde en evenwichtige constructie.

Hecht doortimmerd, omdat het een onderling samenhangend geheel vormt, waarin de verschillende onderdelen sedert de indiening van ons architectuurontwerp op 28 oktober 2002 hun juiste plaats hebben gevonden .

Evenwichtig, omdat wij met zorg hebben gezocht naar het best mogelijke evenwicht tussen de rol van de Unie en die van de lidstaten, met behoud van de mogelijkheid van een verdere ontwikkeling in een latere fase op basis van opeenvolgende evenwichten, zonder bruuske veranderingen en zonder ongewisse avonturen.

De toekomst van dit ontwerp ligt vanaf nu in uw handen. Ik herhaal, dit ontwerp ligt nu in uw handen, op uw niveau. U, de Staatshoofden en Regeringsleiders van Europa, want het gaat nu niet langer om een technische discussie, maar om het lot van een Grondwet.

Mag ik u ook verzoeken ervoor te zorgen dat een verstoring van het evenwicht, wanneer bepalingen opnieuw ter discussie worden gesteld, de stevigheid van de hele constructie niet aantast.

Mag ik u tot slot vragen dat uw werkzaamheden dezelfde intense emotie blijven oproepen als de Conventieleden op vrijdag 13 juni jongstleden hebben gevoeld, toen wij meenden te zien dat het verenigd Europa misschien - misschien - binnen handbereik is komen te liggen.

Ik kan geloof ik niet beter eindigen dan door datgene te zeggen waarmee ik al had moeten beginnen, namelijk:

Χρώμεθα γάρ πολιτεία ... καί όνομα μέν διά τό μή ές ολίγους άλλ' ές πλείονας οικεῖν δημοκρατία κέκληται ...

[Onze Grondwet wordt democratisch genoemd omdat de macht niet in handen is van een minderheid, maar van de grootst mogelijke meerderheid. - Thucydides II, 37]

Het ogenblik is nu aangebroken, mijnheer de voorzitter, om u namens de leden van de Europese Conventie, het resultaat voor te leggen van ons denkwerk en van onze beraadslagingen.

Wij hopen dat deze tekst de grondslag zal vormen voor het toekomstige Verdrag tot instelling van een Grondwet voor Europa.

Ik dank u van harte.